

27. DOLOMITY

Dolomity mają szerokie zastosowanie w przemysłach: hutniczym i szklarskim jako topniki; w budownictwie i drogownictwie jako kamień budowlany i kruszywo łamane oraz w rolnictwie do produkcji nawozów wapniowo-magnezowych. Złóża dolomitów, które stosowane są w budownictwie i drogownictwie omówiono w rozdziale „Kamienie łamane i bloczne”.

Złóża dolomitów występują na południu Polski w województwach: śląskim, dolnośląskim i małopolskim. Złóża tej kopaliny o najlepszych parametrach jakościowych, spełniające kryteria bilansowości dla dolomitów hutniczych występują na obszarze śląsko-krakowskim. Są to pokładowe złóża wieku dewońskiego i triasowego.

Drugi typ złóż dolomitów tworzy soczewy wśród łupków metamorficznych Sudetów. Dolomity te wykorzystywane są w przemyśle ceramicznym oraz w budownictwie i drogownictwie. Do najbardziej znanych należy złóż Rędziny. Natomiast największe złóż tego typu, Ołdrzychowice-Romanowo, znajdujące się w Kotlinie Kłodzkiej, zamieszczone jest w rozdziale „32. Kamienie łamane i bloczne”, gdyż surowiec z tego złóża stanowi podstawowy składnik grysów budowlanych.

Geologiczne i przemysłowe zasoby złóż dolomitów, a także stopień ich rozpoznania i zagospodarowania przedstawiono w tabeli 27.1.

Tabela 27.1

DOLOMITY - mln t

Wyszczególnienie	Ilość złóż	Zasoby geologiczne				Zasoby przemysłowe
		bilansowe			pozabilansowe	
		Razem	A+B+C1	C2		
I. ZASOBY OGÓŁEM	12	350.68	269.24	81.44	5.87	71.77
w tym - zasoby złóż zagospodarowanych						
Razem -	4	152.51	135.34	17.16	5.33	71.77
1. Złóża zakładów czynnych	4	152.51	135.34	17.16	5.33	71.77
w tym - zasoby złóż nie zagospodarowanych						
Razem -	6	164.28	100.00	64.28	0.55	-
1. Złóża rozpoz. szczegółowo	4	113.81	100.00	13.81	0.55	-
2. Złóża rozpoz. wstępnie	2	50.47	0.00	50.47	-	-
w tym - złóża, których eksploatacji zaniechano						
Razem -	2	33.89	33.88	-	-	-
1. Eksploatacja zaniechana	2	33.89	33.88	-	-	-

Geologiczne zasoby bilansowe dolomitów w 2009 r. wynoszą 350,68 mln t i są mniejsze w stosunku do ubiegłego roku o 2,67 mln t, przede wszystkim z powodu wydobycia. Ubytek zasobów związany z wydobyciem został częściowo zrekompensowany przyrostem zasobów w złożach Ząbkowice Będzińskie I (wzrost o 229 tys. t) i Brudzowice (wzrost o 39 tys. t).

W złożach eksploatowanych występuje 152,51 mln t zasobów, co stanowi około 43,5 % całości zasobów bilansowych dolomitu. Zasoby rozpoznane szczegółowo (kat. A + B, C₁) skupiają 269,24 mln t zasobów, co stanowi 76,8 % ogółu geologicznych zasobów bilansowych. W złożach z których pochodzi wydobycie udział zasobów rozpoznanych szczegółowo jest większy i wynosi 88,7 % (135,34 mln t).

Zasoby przemysłowe w 2009 r. uległy zmniejszeniu o 2,78 mln t i wynoszą 71,77 mln t. Stanowią one tylko 20,5 % zasobów bilansowych wszystkich złóż.

Wydobycie dolomitów w 2009 r. wyniosło 2 939 tys. t i zmniejszyło się w stosunku do ubiegłego roku o 353 tys. t (co stanowi 10,7 % ubiegłorocznego wydobycia).

W złożu Rędziny przybyło 138 tys. t odpadów nieprzydatnych gospodarczo, składowanych na składowisku zewnętrznym.

Import dolomitów w 2009 r. wyniósł 141,57 tys. t i był mniejszy o 36,78 tys. t w stosunku do ubiegłego roku. Również eksport tego surowca uległ zmniejszeniu o 4,46 tys. t i wyniósł 32,00 tys. t. Wielkość, wartość oraz główne kierunki importu i eksportu przedstawia tabela 27.2.

Tabela 27.2

Kierunki polskiego importu i eksportu dolomitów

IMPORT				EKSPORT			
Lp.	Kraj	Ilość tys. ton	Wartość tys. PLN	Lp.	Kraj	Ilość tys. ton	Wartość tys. PLN
	Świat (ogółem)	141.57	23 944		Świat (ogółem)	32.00	12 429
1	Słowacja	97.76	12 416	1	Ukraina	20.14	7 942
2	Czechy	13.07	5 021	2	Białoruś	10.84	4 055
3	Norwegia	5.39	2 857	3	Litwa	0.63	197
4	Szwecja	3.71	1 313	4	Niemcy	0.22	111
5	Niemcy	3.99	1 311	5	Bułgaria	0.04	48

Stopień rozpoznania zasobów i stan zagospodarowania, a także wielkość wydobycia z poszczególnych złóż zestawiono w tabeli 27.3.

Tabela 27.3

Wykaz złóż dolomitów – tys. ton

Lp.	Nazwa złoża	Stan zag. złoża	Zasoby		Wydobywanie	Powiat
			geologiczne bilansowe	przemysłowe		
ZŁOŻA UDOKUMENTOWANE złóż: 12 OGÓŁEM			350 675	71 765	2 939	
woj. dolnośląskie złóż: 1			13 038	13 038	200	
1	Rędziny	E	13 038	13 038	200	kamiennogórski
woj. małopolskie złóż: 1			24 587	9 580	676	
1	Żelatowa	E	24 587	9 580	676	chrzanowski
woj. śląskie złóż: 10			313 050	49 147	2 063	
1	Bobrowniki-Blachówka	Z	10 853	-	-	tarnogórski
2	Brudzowice	E	95 441	37 954	1 339	będziński
3	Chruszczobród	R	64 550	-	-	zawierciański
4	Chruszczobród 2	R	30 831	-	-	zawierciański
5	Chruszczobród I	R	17 444	-	-	zawierciański
6	Gadlin	R	982	-	-	m. Jaworzno
7	Gródek	Z	23 034	-	-	m. Jaworzno
8	Jaworzno-Ciężkowice	P	30 697	-	-	m. Jaworzno
9	Ząbkowice Będzińskie I	E	19 445	11 193	724	m. Dąbrowa Górnicza
10	Ząbkowice Będzińskie II	P	19 773	-	-	m. Dąbrowa Górnicza

Opracowała: Janina Dyląg